

Onderwerp: strategie en processtappen 't Elshuys

Advies:

1. In te stemmen met de gekozen strategie en processtappen in voorbereiding op een constructief overleg met de staatssecretaris over invulling en uitvoering van de opvang van statushouders en asielzoekers.
2. In te stemmen met het benutten van het adviesrecht tegen de aanvraag omgevingsvergunning en de wettelijke rechtsbeschermingsmogelijkheden tegen de omgevingsvergunning en het rijksinpassingsplan.
3. De raad te informeren middels bijgevoegde raadsbrief.

Samenvatting:

Als gevolg van het besluit van de minister inzake 't Elshuys heeft het college de situatie aan de hand van vier invalshoeken beoordeeld en haar strategie bepaald. Het college zet in op een constructief overleg met de staatssecretaris om de wensen en eisen te formuleren en deze vast te leggen in een bestuursovereenkomst. Ook zet het college in op het benutten van de mogelijkheid om advies te geven op de aanvraag omgevingsvergunning en het benutten van de rechtsbeschermingsmogelijkheden tegen de omgevingsvergunning en het rijksinpassingsplan.

Beoogd effect/doel:

Het bepalen van een strategie en de processtappen.

Aanleiding:

De minister gaat een omgevingsvergunning (voor het afwijken van het bestemmingsplan) verlenen om de opvang van statushouders en asielzoekers mogelijk te maken in hotel 't Elshuys in Albergen. De minister heeft laten weten dat het COA daarvoor op korte termijn bij de minister een vergunningaanvraag zal indienen. De minister heeft verder laten weten dat het de bedoeling is om op de bij het hotel behorende gronden units te plaatsen voor de opvang van asielzoekers. Daarvoor zal een rijksinpassingsplan voorbereid worden.

Dit collegeadvies bevat een integraal advies over de situatie en de juridische middelen.

Argumenten en afwegingen

De situatie is beoordeeld aan de hand van vier invalshoeken:

- Juridisch;
- Participatie inwoners;
- Éen overheid, kwaliteit openbaar bestuur;
- Lange termijn strategie.

I. Invalshoek juridisch

Vanuit juridisch oogpunt zijn de mogelijkheden verkend tegen de nog te nemen besluiten die de staatssecretaris heeft aangekondigd, namelijk de omgevingsvergunning voor de opvang van statushouders en asielzoekers in de bestaande bebouwing en het rijksinpassingsplan. Voor de aankomende tijd is van belang dat het college de aanvraag omgevingsvergunning zo snel mogelijk ontvangt en zich voorbereidt op het te geven advies. In dat advies van het college kunnen naast ruimtelijke argumenten ook andere argumenten worden ingediend. Vervolgens kan bezwaar, beroep en hoger beroep tegen de omgevingsvergunning worden ingediend. Voor het volledige overzicht wordt verwezen u naar alle mogelijkheden die zijn weergegeven in bijlage 1 (procedureoverzicht omgevingsvergunning en rijksinpassingsplan).

Verder is van belang dat ook is beoordeeld of het nemen van een voorbereidingsbesluit een effectief middel is. De conclusie is dat het voorbereidingsbesluit op papier mogelijkheden biedt om de besluitvorming door de minister te frustreren en/of te vertragen. Dit is alleen op papier, omdat ingeschat is dat toepassing van het voorbereidingsbesluit vanwege het nationaal belang misbruik van bevoegdheid oplevert. De verwachting is dat de minister daarom ondanks het voorbereidingsbesluit toch de omgevingsvergunning zal verlenen. Uit het juridisch advies volgt de verwachting dat dat besluit stand houdt, omdat de rechter het voorbereidingsbesluit vanwege de doorkruising van de doorzettingsmacht van het Rijk onverbindend zal verklaren of buiten toepassing zal laten. Bovendien

wordt het voorbereidingsbesluit door het aangekondigde rijksinpassingsplan opzij gezet. Het voorbereidingsbesluit zou de plannen van het COA dus hooguit een aantal maanden kunnen vertragen. Daarom wordt geadviseerd om dit instrument niet toe te passen. Zie voor de volledige overwegingen bijlage 2 (memo voorbereidingsbesluit en handhaving). In bijlage 2 wordt verwezen naar een voorbereidingsbesluit dat het bewonersoverleg heeft opgesteld. Dit document is opgenomen als bijlage 3 (voorbereidingsbesluit omwonenden).

II. Invalshoek participatie inwoners

Speciale aandacht moet hier besteed worden aan het coalitieakkoord. In "En noe, met mekaar, vedan!" geeft het college aan de inwoners centraal te stellen. Citaat: "Bij iedere vraag of nieuwe uitdaging denken we na hoe we onze bewoners betrekken. (...). En we zijn realistisch en duidelijk. Daar waar het kan, werken we samen en daar waar de gemeente een verantwoordelijkheid heeft, nemen we deze. We hanteren hierbij het motto: 'Ja mits...'. Het college geeft aan vanuit maatwerk de juiste balans te zoeken. Dat is hier het geval. Juist die balans vraagt om realistisch en duidelijk te zijn. De inwoners hebben belang bij duidelijkheid. Als de inzet van juridische instrumenten uiteindelijk niet zal leiden tot wijziging van standpunten van het rijk, dan moet ook daar richting de inwoners een realistisch beeld van worden gegeven.

III. Invalshoek één overheid, kwaliteit van openbaar bestuur

De vraag die centraal staat is of we de strijd aan gaan met de Rijksoverheid.

Het volgende argument pleit vóór:

1. We laten zien dat we niet met ons laten sollen als gemeente en pakken elk juridisch instrument aan om de strijd aan te gaan, ook wetende dat niet elk instrument daarvoor is bedoeld en misbruik van bevoegdheid oplevert.

De volgende argumenten pleiten tegen:

2. De minister maakt gebruik van de bevoegdheden die in de wet zijn vastgelegd ten behoeve van het verwezenlijken van nationale belangen. De staatssecretaris heeft meermalen uitgesproken dat de gemeente gebruik kan maken van al haar rechtsmiddelen tegen de omgevingsvergunning en het rijksinpassingsplan en de gemeente benut deze middelen.
3. De overheid (alle lagen) dienen zo veel mogelijk gezamenlijk op te trekken. De staatssecretaris heeft uitgelegd waarom hij deze route moet nemen (nationaal belang). Het gemeentelijk belang wordt overruled door het nationaal belang. Verzet is niet effectief en efficiënt. Inwoners mogen er van uitgaan dat de overheid doelmatig met haar middelen omgaat. De gemeente behoort het nationaal belang te erkennen.
4. De raad heeft per motie (unaniem) opdracht aan het college gegeven om op een zorgvuldige manier gesprekken te voeren met de staatssecretaris. Deze spreekt de wens uit om constructief en gezamenlijk het proces te doorlopen.
5. Een gevolg kan zijn dat de relatie tussen het Rijk en de gemeente wordt verstoord. Voor het vervolg van de gesprekken en het inwilligen van wensen en eisen van de gemeente is het van belang de relatie niet te schaden, maar gezamenlijk constructief te werken aan de locatie. Kort gezegd: in gesprek blijven is belangrijk.

De argumenten 1, 4 en 5 zijn belangen en wegen ongeveer gelijk. Argument 2 bevat feiten. Het 'tegen' argument 3 weegt zwaarder. Inwoners moeten kunnen rekenen op één overheid die zo effectief en efficiënt mogelijk met haar middelen omgaat.

IV. Invalshoek lange termijn strategie

De staatssecretaris heeft duidelijk aangegeven dat hij, gezien het nationaal belang (we kennen allemaal de beelden uit Ter Apel), deze beslissing moest nemen. De staatssecretaris heeft ook in de raadsvergadering van 23 augustus jl. gezegd dat hij zijn plannen doorzet. Dat maakt dat de gemeente

nu in de positie zit waarin acceptatie onvermijdelijk is. Tegelijkertijd wenst de gemeente constructief te onderhandelen over de invulling en uitvoering over de opvang van statushouders en asielzoekers.

Vanuit het belang voor de lange termijn is het meer effectief om constructief aan tafel te gaan zitten en eisen en wensen te formuleren op het gebied van beveiliging, aantallen, duur van AZC, voorzieningen, personeel, politie, sociale veiligheid, openbaar vervoer, etc.. Als deze in de vorm van een bestuursovereenkomst (de staatssecretaris sprak in zijn slotbetog over een "deal") wordt gesloten kunnen voorwaarden over invulling en uitvoering over de opvang worden bedongen. De staatssecretaris heeft voorgesteld om een begeleidingscommissie in te stellen die de lokale voorkeuren over invulling en uitvoering over opvang op tafel kan leggen (waarbij hij heeft aangegeven dat er middelen voor zijn).

Een ander punt is de regionale betekenis. De staatssecretaris wijst er op dat deze 'deal' ook betekenis en uitstraling heeft in Twente.

Conclusie

Gelet op voorgaande argumenten en afwegingen worden de mogelijkheden benut om advies te geven op de aanvraag omgevingsvergunning. Nadat het besluit is genomen worden de rechtsmiddelen benut. Ook tegen het rijksinpassingsplan worden rechtsmiddelen benut. Er wordt de raad niet voorgesteld om een voorbereidingsbesluit te nemen, omdat het college geen gebruik wil maken van instrumenten die daar niet voor zijn bedoeld. Een voorbereidingsbesluit is niet geschreven om de doorzettingsmacht van het Rijk te doorkruisen. Het college zet in op een constructief overleg over invulling en uitvoering van de opvang en om deze afspraken vast te leggen in een bestuursovereenkomst.

Vervolg

Het vervolg is dat er een ambtelijk vooroverleg met de staf van de staatssecretaris en vervolgens met de staatssecretaris zelf plaatsvindt. Verder wordt de raad over het voorgaande geïnformeerd in een technische raadsbijeenkomst.

Communicatie: